

Mandela & Kuba

Eva Björklund, Svensk-
Kubanska Föreningen

Jag var på Kuba när budet kom att Nelson Mandela, Madiba, hade avlidit. Där utlystes landssorg i dagarna tre, dagar då de också på sydafrikanskt sätt lyfte fram och firade hans livsgärning.

Det finns alldeles särskilda band mellan Kuba och Nelson Mandelas Sydafrika. Tiotusentals sydafrikaner fick utbildning på Kuba under den långa kampen mot apartheid. Men det som så starkt bundit vänskapen mellan dessa nationer är Kubas historiska militära insats mot Sydafrikas invasion i Angola 1975, som hindrade apartheids trupper från att inta Luanda.

Insatsen fortsatte massivt och blev avgörande mot apartheids och Unitas nya USA-stödda offensiv på 80- talet. Det var segern 1988 i slaget om Cuito Cuanavale som bröt ryggraden på den fruktade sydafrikanska militären och beredde vägen för Namibias självständighet, Mandelas frigivande och apartheids avskaffande..

Långt över 300 000 kubaner deltog i kampen som soldater men också som läkare och lärare och mer än 2 600 stupade i försvaret av Angolas självständighet.

Det var nog skälet till att Kubas president Raul Castro, bland 53 statschefer, var en av en de 5 utvalda att tala på minneshögtiden, de 4 övriga för var sin världsdel.

Raul Castro presenterades som ”företrädare för en liten ö som befriade oss alla” och inledde med orden ”Jag har fått den stora äran att tala här. I Angola bekämpade vi apartheidregimen. Vi kommer aldrig att glömma Mandelas ord: Det kubanska folket har en alldeles särskild plats i de afrikanska folkens hjärta.”

Vi får inte heller glömma, inte glömma att det var CIA som gav apartheidregimen information om var de kunde gripa Mandela 1962 och USA som fram till 2008 hade honom på sin terroristlista. Och att Kuba fortfarande står kvar där, och att USAs demonisering av Kuba nu präglar den mediala och politiska dagordningen i hela den rika världen.

Men Mandela, och Sydafrika och tredje världen böjde sig inte för USAs diktat. Mandela talade klarspråk, och stod livet ut för sina ord 1995:

”Kuba kom till vår världsdel med läkare, lärare, soldater, jordbruksexperter – men aldrig som koloniserare. De har delat skyttegravarna med oss i kampen mot kolonialism, underutveckling och apartheid. [...]

Många länder, även mycket mäktiga länder, har uppmanat oss att fördöma Kuba. Vi har påmint dem om

De omfamnar varandra, Fidel och Nelson, när Mandela kom till Kuba 1991 för att tacka för hjälpen.

att deras minnen är mycket korta. Och att när vi kämpade mot apartheid och rasförtryck var det dom som stödde apartheidregimen.”

Hur mycket bättre vore inte världen om USAs presidenthyllning till Mandela, om världsledarens vilja att lära av Mandela - också skulle leda till sådan politik. Då skulle Obama upphäva terrorstämplingen av Kuba och lyfta blockaden i stället för att som nu, skärpa den. Med Mandela som föredöme skulle Obama inte kunna låta Israels apartheidpolitik, ockupation och etniska rensning breda ut sig.

Då skulle USAs president inte längre kunna vara världens ledande krigsherre utan i stället sträva efter att bli dess fredsfurste.

Mandela höll ut i fängelset, han gav världen ett föredöme i mänsklig värdighet och storhet. Han ingöt tro, hopp och kärlek, på samma sätt som Kuba var en källa till inspiration för Mandela, och med Kuba också Che Guevara, med Mandelas ord: ”Ches liv är en inspiration för alla som hyllar friheten.”

Så var och är också Nelson Mandela en inspiration för Kubas folk och för oss, han hjälper oss att tro att en bättre värld inte bara är nödvändig utan också möjlig. Med Kuba hyllar vi honom som ett föredöme och ledlyft i dagens svåra kamp inte bara för en annan, bättre värld, utan också för mänsklighetens överlevnad undan krig, utplundring, miljöförstörelse och hotande klimatkatastrofer.

Tal på minnesstunden för Nelson Mandela, ABF, 16.12